НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ НАН УКРАЇНИ
КАФЕДРА ОПОДАТКУВАННЯ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. С. КУЗНЕЦЯ

Моніторинг і коментарі до нормативно-правових актів у сфері оподаткування

Травень, 2015 р.

Харків, 2015

Методологія дослідження

Моніторинг законодавчих та нормативно-правових актів у сфері оподаткування – сумісний, постійно діючий проект НДЦ ІПР НАН України і кафедри оподаткування ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

Метою щомісячного Моніторингу є:

- оперативний аналіз актів податкового законодавства, що буди прийняті та/або набули чинності протягом попереднього місяця;
- експертна оцінка ризиків, пов'язаних з прийняттям нових нормативних актів.

Методологія аналізу законодавчих та нормативно-правових актів передбачає ідентифікацію їх впливу на діяльність платників податків, порівняння нової редакції аналізованої норми з попередньою; ідентифікацію результативності відповідних змін з відокремленням позитивних наслідків та потенційних недоліків (ризиків). Критерії оцінки очікуваної результативності:

- узгодженість з діючою нормативно-правовою базою;
- спрощення або ускладнення податкового обліку;
- вплив на надходження коштів до бюджетів;
- вплив на економічну активність платників податків;
- зменшення або збільшення корупційних ризиків;
- доцільність використання конкретного інструмента порівняно з можливими альтернативами.

Аналіз законодавчих та нормативно-правових актів здійснюється за такими напрямами:

- Зміни системи оподаткування і в адмініструванні податків;
- Зміни в оподаткуванні окремими податками, зборами, платежами.
- довідкова інформація, пов'язана з оподаткуванням.

Моніторинг передбачає щомісячне оприлюднення результатів (до 10 числа наступного місяця).

Зміст

1. Зміни системи оподаткування і механізму адміністрування податків 4

2. Окремі податки, збори і платежі 6

3. Загальнодержавне обов’язкове страхування 25

4. Довідкова інформація 26

1. ЗМІНИ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ І В АДМІНІСТРУВАННІ ПОДАТКІВ

1.3. Адміністрування податків

Закон України від 21 квітня 2015 року № 344-VIII «Про внесення змін до статті 69 Податкового кодексу України щодо спрощення умов ведення бізнесу» («Голос України» від 13.05.2015 № 82, набув чинності 14.05.2015 р.)

Коментар: Внесеними змінами Податковий кодекс доповнено рядом положень, що в деякій мірі спрощують порядок відкриття та закриття рахунків у банках та фінансових установах.
Введено в практику адміністрування принцип мовчазної згоди, згідно з яким якщо контролюючий орган не пізніше наступного робочого дня з дня отримання повідомлення від фінансової установи про відкриття рахунку не направив повідомлення про відмову у взятті рахунку на облік, такий рахунок вважається взятим на облік у контролюючому органі на час та дату отримання фінансовою установою повідомлення (квитанції) контролюючого органу про підтвердження факту прийняття повідомлення до оброблення згідно з порядком подання повідомлень.
Скорочення кількості дозвільних документів є безперечно позитивним. Але, враховуючи, що закриття та відкриття рахунків - подія, яка не є систематичною, а відбувається епізодично, суттєвого впливу на спрощення умов ведення бізнесу очікувати не слід.

Постанова Кабінету Міністрів України від 14 травня 2015 р. № 273 «Деякі питання стягнення готівки, яка належить платникові податків, у рахунок погашення його податкового боргу» (опубліковано: Урядовий кур'єр від 19.05.2015, № 87; набув чинності 29.05.2015 р.)

Коментар: прийнятою постановою затверджена форма рішення контролюючого органу про стягнення готівки та форма акту вилучення готівки для погашення податкового боргу, який виник у результаті несплати грошового зобов'язання, самостійно визначеного платником податків у податковій декларації або уточнюючому розрахунку (за умови, що такий податковий борг перевищує 5 мільйонів гривень та відсутні зобов'язання держави щодо повернення такому платнику податків помилково та/або надміру сплачених ним грошових зобов'язань).

Для таких випадків Податковим кодексом передбачено, що до 1 липня 2015 року, стягнення коштів за рахунок готівки, що належить такому платнику податків та/або коштів з рахунків такого платника у банках, здійснюється за рішенням керівника контролюючого органу без звернення до суду.

Наказ Міністерства фінансів України від 02.03.2015 № 271 «Про затвердження Порядку розгляду звернень та організації особистого прийому громадян у Державній фіскальній службі України та її територіальних органах». (набув чинності 22.05.2015, опублікований в Офіційному віснику України 22.05.2015 р.)

Коментар: даним наказом відмінено Інструкцію ДПАУ від 18.06.2008 № 395 та Порядок ДМСУ від 14.09.2009 р. № 855, якими врегульовувались відповідні питання. Замість цих документів введено єдиний, уніфікований порядок.

Регламентовано порядок приймання, попереднього опрацювання та реєстрації звернень громадян, порядок розгляду та строки розгляду звернень громадян, порядок формування справ та зберігання матеріалів діловодства за зверненнями громадян, порядок організації особистого прийому громадян.

Позитивом затвердженого порядку є регламентація прав громадян та обов'язків контролюючих органів.

Про затвердження переліку держав (територій), які відповідають критеріям, установленим підпунктом 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Податкового кодексу України. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.05.2015 р. № 449-р

Згідно до вимог Податкового кодексу для цілей нарахування податку на прибуток підприємств до контрольованих відносяться господарські операції, які впливають на об'єкт оподаткування платника податків, однією із сторін яких є нерезидент, зареєстрований у державі (на території), яка включена до переліку держав (територій), затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Саме такий перелік затверджено цим розпорядженням. До переліку включені держави (території), у яких ставка податку на прибуток підприємств (корпоративний податок) на 5 % і більше відсоткових пунктів нижча, ніж в Україні; держави, які не розкривають у публічному доступі інформацію про структуру власності юридичних осіб; держави, з якими Україною не укладені міжнародні договори з положеннями про обмін інформацією.

2. ОКРЕМІ ПОДАТКИ, ЗБОРИ І ПЛАТЕЖІ

2.1. Податок на прибуток підприємств

Закон України від 22.05.2015 р. № 482-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування доходів, отриманих нерезидентами за борговими зобов'язаннями» (Голос України від 26.05.2015 р. Набув чинності 27.05.2015 р.).

Коментар: внесеними змінами звільнено від оподаткування доходи нерезидентів від операцій з цінними паперами, що були емітовані органами державної або місцевої влади, а також з борговими цінними паперами, що забезпечені державними або місцевими гарантіями.
Аналогічна норма діяла до 2015 р. і дозволяла за рахунок звільнення від оподаткування здешевити залучення фінансових ресурсів від міжнародних організацій. Тобто, поновлення цієї норми, незважаючи на певні втрати бюджету, в цілому є позитивною подією, .

Закон України № 364-VIII від 23.04.2015 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей виконання проектів міжнародної технічної допомоги на Чорнобильській АЕС»

Коментар: внесені зміни, як і в попередньому випадку, відновлюють порядок, що діяв до 2015 р.
З дати набуття чинності цих змін можуть здійснювати господарчу діяльність без реєстрації в контролюючому органі нерезиденти, що діють відповідно до положень Рамкової угоди між Україною та Європейським банком реконструкції та розвитку стосовно діяльності Чорнобильського фонду "Укриття" в Україні та Угоди про грант між Європейським банком реконструкції та розвитку.
Також передбачено звільнення від оподаткування прибуток Чорнобильської АЕС при умові використання цього прибутку на фінансування робіт з підготовки до зняття і зняття Чорнобильської АЕС з експлуатації та перетворення об'єкта "Укриття" на екологічно безпечну систему.

2.2. Податок на доходи фізичних осіб

Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо кредитних зобов'язань» від 9 квітня 2015 року № 321-VIII ***(****Офіційне опублікування: «Голос України» № 79 від 06.05.2015 р.; набрав чинності з 07.05.2015 р.****)***

Коментар: Законом уточнюється одна з ознак щодо складових безнадійної заборгованості

Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо кредитних зобов'язань» від 9 квітня 2015 року № 321-VIII

Попередня редакція Закону	Нова редакція Закону
підпункт 14.1.11 пункту 14.1 статті 14: г) заборгованість фізичних осіб, прощена кредитором, за винятком заборгованості осіб, пов'язаних з таким кредитором, та осіб, що перебувають (перебували) з таким кредитором у трудових відносинах ***протягом останніх трьох років з моменту прощення***	підпункт 14.1.11 пункту 14.1 статті 14: г) заборгованість фізичних осіб, прощена кредитором, за винятком заборгованості осіб, пов'язаних з таким кредитором, та осіб, які перебувають (перебували) з таким кредитором у трудових відносинах

Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
- скасовано часове обмеження щодо віднесення до безнадійної заборгованості, прощеної найманим працівникам	- Розширення сфери застосування безнадійної заборгованості створює умови для зменшення бази оподаткування

Коментар: Законом конкретизовано перелік доходів фізичних осіб, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу фізичних осіб:

Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо кредитних зобов'язань» від 9 квітня 2015 року № 321-VIII)

Попередня редакція Закону	Нова редакція Закону
165.1.16. кошти, отримані платником податку в рахунок компенсації (відшкодування) вартості майна (нематеріальних активів), примусово відчуженого державою у випадках, передбачених законом, або вартість такої компенсації, отриманої у негрошовій формі, а також доходи, отримані внаслідок реалізації заставленого майна, майна платника податку при зверненні стягнення фінансовою установою на таке майно у зв'язку з невиконанням платником податку своїх зобов'язань за договором кредиту (позики)	165.1.16. кошти, отримані платником податку в рахунок компенсації (відшкодування) вартості майна (нематеріальних активів), примусово відчуженого державою у випадках, передбачених законом, або вартість такої компенсації, отриманої у негрошовій формі; доходи, отримані внаслідок реалізації заставленого майна, майна платника податку при зверненні стягнення фінансовою установою на таке майно у зв'язку з невиконанням платником податку своїх зобов'язань за договором кредиту (позики), ***за умови що таке майно було придбано за рахунок такого кредиту (позики)***
Позитивні наслідки	**Ризики (недоліки)**
- конкретизовано використання доходів, що отримані у вигляді кредиту (позики), які не підлягають оподаткуванню	- встановлено обмеження щодо умов використання коштів, які було взято у вигляді кредиту (позики)

Коментар: Законом конкретизовано перелік доходів фізичних осіб, зокрема депозитів (вкладів), внесених платниками до банків або небанківських фінансових установ, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу фізичних осіб:

Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо кредитних зобов'язань» від 9 квітня 2015 року № 321-VIII

Попередня редакція Закону

165.1.29. основна сума депозиту (вкладу), внесеного платником податку до банку чи небанківської фінансової установи, яка повертається йому, а також основна сума кредиту, що отримується платником податку (протягом строку дії договору), у тому числі фінансового кредиту, забезпеченого заставою, на визначений строк та під проценти, а також доходи, отримані внаслідок індексації депозиту (вкладу) в гривні (прив'язка курсу національної валюти до курсу іноземних валют відповідно до умов договору)

Нова редакція Закону

165.1.29. основна сума депозиту (вкладу), внесеного платником податку до банку чи небанківської фінансової установи, яка повертається йому, сума, яка отримується платником податку внаслідок продажу права вимоги на депозит, а також основна сума кредиту, що отримується платником податку (протягом строку дії договору), у тому числі фінансового кредиту, забезпеченого заставою, на визначений строк та під проценти. До загального річного оподатковуваного доходу платника податку, який придбав право вимоги на такий депозит (вклад), включається позитивна різниця між сумою коштів, отриманих у результаті реалізації права вимоги, та вартістю, що визначається із суми витрат на придбання такого депозиту (вкладу). У разі нотаріального посвідчення договору купівлі-продажу права вимоги на депозит нотаріус повідомляє контролюючий орган про такий договір

Позитивні наслідки

- перелік доходів фізичних осіб, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу фізичних осіб, розширено, що дозволяє не оподатковувати доходи у внаслідок продажу права вимоги на депозит

Ризики (недоліки)

- скасовано обмеження щодо умов оподаткування доходів, отриманих внаслідок індексації депозиту (вкладу) в гривні (прив'язка курсу національної валюти до курсу іноземних валют відповідно до умов договору)

Коментар: Законом розширено і конкретизовано перелік доходів фізичних осіб, зокрема у вигляді боргу (кредиту) платника податку, прощеного (анульованого) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним з процедурою банкрутства, який не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу фізичних осіб:

Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо кредитних зобов'язань» від 9 квітня 2015 року № 321-VIII

Попередня редакція Закону	Нова редакція Закону
165.1.55. основна сума боргу (кредиту) платника податку, прощеного (анульованого) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним з процедурою банкрутства, до закінчення строку позовної давності у сумі, що не перевищує 50 відсотків однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на рік), встановленої на 1 січня звітного податкового року	підпункт 165.1.55 доповнити абзацом другим такого змісту: сума процентів, комісії та/або штрафних санкцій (пені), прощених (анульованих) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним із процедурою його банкрутства, до закінчення строку позовної давності

Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
-- розширено перелік доходів, які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу	Не визначено, яким чином платник буде врегульовувати відносини з банками відповідно до отримання підтверджуючих документів щодо суми процентів або комісії

Коментарії: Підрозділ 1 розділу XX "Перехідні положення" ПКУ доповнено пунктом 8.
На операції з прощення (анулювання) кредитором боржникові заборгованості за фінансовим кредитом в іноземній валюті, що здійснювалися починаючи з 1 січня 2015 року поширюються наступні умови:

Не вважається додатковим благом платника податку та не включається до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу

- сума, прощена (анульована) кредитором =
  - основна сума боргу за фінансовим кредитом в іноземній валюті, визначена за офіційним курсом Національного банку України на дату зміни валюти зобов'язання за таким кредитом з іноземної валюти у гривню
    - сума боргу, визначена за офіційним курсом Національного банку України станом на 1 січня 2014 року
- сума процентів, комісії та/або штрафних санкцій (пені) за такими кредитами, прощених (анульованих) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним із процедурою його банкрутства, до закінчення строку позовної давності

Причому цінорми застосовуються до фінансових кредитів в іноземній валюті, не погашених до 1 січня 2014 року.

2.3. Податок на додану вартість

1. Закон України «Про внесення зміни до Податкового кодексу України щодо звільнення від оподаткування деяких лікарських засобів та медичних виробів» від 9 квітня 2015 року № 332-VIII (набрав чинності 7 травня 2015 року)

Коментар: Законом України передбачено звільнення від оподаткування ПДВ деяких лікарських засобів та медичних виробів (додано пункт 38 підрозділу 2 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України).

Тимчасово, до 31 березня 2019 року, звільняються від оподаткування податком на додану вартість:

- операції з ввезення на митну територію України лікарських засобів, внесених до Державного реєстру лікарських засобів, медичних виробів, внесених до Державного реєстру медичної техніки та виробів медичного призначення та/або введених в обіг відповідно до законодавства у сфері технічного регулювання та оцінки відповідності, та операції з першого постачання таких лікарських засобів, медичних виробів на митній території України
- операції з першого постачання виробником на митній території України лікарських засобів, внесених до Державного реєстру лікарських засобів, медичних виробів, внесених до Державного реєстру медичної техніки та виробів медичного призначення та/або введених в обіг відповідно до законодавства у сфері технічного регулювання та оцінки відповідності
- операції з постачання (передачі) лікарських засобів та медичних виробів, що були ввезені та/або поставлені на митній території України, у системі охорони здоров'я від центрального органу виконавчої влади України, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, та/або від державних підприємств, створених за наказом цього центрального органу виконавчої влади, до кінцевого споживача (пацієнта) у межах виконання бюджетних програм із забезпечення медичних заходів державних програм та/або комплексних заходів програмного характеру у сфері охорони здоров'я

Позитивні наслідки

– зменшення ціни лікарських засобів та медичних виробів та збільшення купівельної спроможності населення

Ризики (недоліки)

– корупційна складова при укладанні договорів про постачання ліків та включенні лікарських засобів до Реєстру лікарських засобів, медичних виробів до Реєстру медичної техніки

– втрати часу на прийняття Кабінетом Міністрів України рішення щодо переліку лікарських засобів та медичних виробів

Прийняті зміни можуть призвести до зменшення ціни на лікарські засоби та медичні вироби, але з іншого боку можливі втрати часу та непрозорість формування реєстру лікарських засобів та реєстру медичної техніки. Крім того, виробники відповідних лікарських засобів та медичної техніки втрачають право на формування податкового кредиту з ПДВ.

2. Закон України «Про внесення зміни до статті 197 Податкового кодексу України щодо створення сприятливих умов для забезпечення виконання державних контрактів з оборонного замовлення та договорів на постачання продукції оборонного призначення» від 23 квітня 2015 року № 366-VIII (набрав чинності 29 травня 2015 року)

Коментар: Законом України передбачено звільнення від оподаткування ПДВ продукції оборонного призначення (статтю 197 Податкового кодексу України доповнено пп. 197.23).

Основні зміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Пп. 197.23. Звільняються від оподаткування операції із ввезення на митну територію України у митному режимі імпорту товарів, визначених частиною восьмою статті 287 Митного кодексу України, та з першого постачання цих товарів на митній території України для їх використання у виробництві продукції оборонного призначення, визначеної згідно із законом, та якщо замовником такої продукції є державний замовник, визначений Кабінетом Міністрів України	– зменшення витрат держави на закупівлю товарів для виробництва продукції оборонного призначення	– недоотримання бюджетом імпортного ПДВ, що компенсується зниженням вартості продукції з-за звільнення від ПДВ – неможливість формування виробниками оборонної продукції податкового кредиту з ПДВ

Прийняті зміни мають на меті звільнити від оподаткування ПДВ товари, які будуть використовуватися для виробництва продукції оборонного призначення.

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2011 року № 11» від 5 травня 2015 року № 262 (набула чинності 19 травня 2015 року)

Коментар: Норми Постанови Кабінету Міністрів України від 12 січня 2011 року № 11 приведені у відповідність до норм діючого законодавства.

Основні зміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
– подання декларації виключно в електронному вигляді – відміна норми щодо необхідності ведення сільгосппідприємствами реєстру виданих та отриманих податкових накладних – уточено порядок перерахування сум ПДВ, що підлягають зарахуванню на спеціальний рахунок (ця функція покладена на Державне казначейство, а раніше цю функцію виконувало само с/г підприємство)	– зменшення часу на перевірку декларації – зменшення часу на складання та подання реєстру виданих та отриманих податкових накладних	– можливі ризики щодо затримок часу на перерахування Державним казначейством сум ПДВ із поточного рахунку с/г підприємства на його спеціальний рахунок

Внесені зміни актуалізують норми Постанови КМУ від 12 січня 2011 року, та дозволяють зменшити витрату часу для контролюючих органів щодо податкового контролю та платників податків щодо ведення податкового обліку з ПДВ. Разом з тим виникає загроза затримки при перерахуванні Державним казначейством сум ПДВ із поточного рахунку сільгосппідприємства на його спеціальний рахунок.

2.4. Акцизний податок

1. Постанова КМУ «Про внесення змін до положення про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів» від 14 травня 2015 р. № 297

Коментар: відповідно до прийнятої постанови внесено зміни до Положення «Про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів»», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 р. № 1251

зазначені зміни стосуються маркування алкогольних виробів в Україні, а саме алкогольних та тютюнових виробів, що імпортуються, а також алкогольних напоїв з низьким вмістом спирту.

Назва законодавчого акту	Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Постанова КМУ «Про затвердження Положення про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів»	Маркування вироблених в Україні алкогольних напоїв з вмістом спирту **від 1,2** до 8,5 відсотка об'ємних одиниць не здійснюється.	Маркування вироблених в Україні алкогольних напоїв з вмістом спирту до 8,5 відсотка об'ємних одиниць не здійснюється.	Збільшення надходжень до бюджету за рахунок маркування алкогольних виробів з низьким вмістом алкоголю. Можливе скорочення споживання слабоалкогольних напоїв.	- Невизначеність нижньої межі вмисту спирту; - збільшення витрат виробників слабоалкогольних напоїв
	індекс регіону України, що відповідає місцезнаходженню виробника продукції, позначений двома цифрами (для маркування вітчизняної продукції), серія із чотирьох літер і шестизначний номер, два двозначних числа (місяць і рік, у якому вироблено марки дляалкогольних напоїв) або двозначне таоднозначне числа (рік і квартал, у якому вироблено марки для тютюнових виробів) через скісну риску та сума акцизного податку (для алкогольних напоїв), сплаченого за одиницю родукції, з точністю до тисячного знака.	індекс регіону України, що відповідає місцезнаходженню виробника продукції, позначений двома цифрами (для маркування вітчизняної продукції), серія із чотирьох літер і шестизначний номер, два двозначних числа (місяць і рік, у якому вироблено марки для алкогольних напоїв) або двозначне та однозначне числа (рік і квартал, у якому вироблено марки для тютюнових виробів) через скісну риску та сума акцизного податку (для алкогольних напоїв), сплаченого за одиницю продукції, з точністю до тисячного знака, **крім суми акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі алкогольних напоїв**.	Зазначені нововведення дозволили врахувати поправки до Податкового кодексу від 28.12.2014 рр., а саме впровадження акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі	

Назва законодавчого акту	Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
	Імпортери - юридичні та фізичні особи, які уклали з іноземними виробниками контракт (договір) про постачання (ввезення) в Україну алкогольних напоїв і тютюнових виробів, мають право ввозити на митну територію України імпортні алкогольні напої і тютюнові вироби, якщо придбані марки передаються покупцями марок (імпортерами) **іноземним виробникам** для маркування **імпортованих** алкогольних напоїв і тютюнових виробів **у процесі їх виробництва.**	Імпортери - юридичні та фізичні особи, які уклали з іноземними виробниками **або іншими нерезидентами** контракт (договір) про постачання (ввезення) в Україну алкогольних напоїв і тютюнових виробів, мають право ввозити на митну територію України імпортні алкогольні напої і тютюнові вироби, якщо придбані марки передаються покупцями марок (імпортерами) **іноземним суб'єктам господарювання** для маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів, **що підлягають подальшому ввезенню на митну територію України.**	Уточнення, яке стосується кола суб'єктів, що імпортують алкогольні напої і тютюнові вироби на територію України, дозволяє однозначно врегулювати ввезення підакцизних товарів через посередників.	

2.7. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки

ДФСУ зазначила, що підприємці – власники житлової та нежитлової нерухомості сплачують податок на нерухомість за нормами, передбаченими для фізичних осіб

Коментар: ДФСУ у підкатегорії 106.01 ЗІР відповіла, чи є платником податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, фізична особа, яка має право власності на нежитлове приміщення як фізична особа-підприємець.

Відповідно до п.п. 266.1.1 п. 266.1 ст. 266 Податкового кодексу України платниками податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, є фізичні та юридичні особи, в тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та нежитлової нерухомості.

Пунктом 1 ст. 320 Цивільного кодексу України визначено, що власник має право використовувати своє майно для здійснення підприємницької діяльності, крім випадків, встановлених законом.

Суб'єктами права приватної власності є фізичні та юридичні особи.

Фізичні особи можуть бути власниками будь-якого майна, в тому числі і нерухомого майна комерційного призначення, за винятком окремих видів майна, які відповідно до закону не можуть їм належати (ст. 325 ЦКУ).

Оскільки ст. 266 ПКУ не визначено такого платника як фізична особа – підприємець, то такий платник – власник об'єктів житлової та нежитлової нерухомості сплачує податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, за нормами, передбаченими для фізичних осіб.

Таким чином, у 2015 році фізичним особам-підприємцям платникам податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, податок буде нараховуватися контролюючими органами за місцем їх податкової адреси (місцем реєстрації). На 2015 рік ставки податку для об'єктів **нежитлової нерухомості**, що перебувають у власності фізичних та юридичних осіб, не можуть перевищувати 1% мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року за 1 кв. метр для об'єктів нежитлової нерухомості.

2.8. Транспортний податок;

Форма податкової декларації з транспортного податку. Затверджена Наказом міністерства фінансів України № 415 від 10 квітня 2015 р. Набрала чинності з 22 травня 2015 р.

Коментар: Декларацію з транспортного податку повинні подавати юридичні особи, які мають у власності автомобіль вік якого не перевищує 5 років та об'єм циліндрів двигуна яких становить більш ніж:

- 3000 куб. см. – для бензинових двигунів;
- 2500 куб. см – для дизельних агрегатів.

Необхідно звернути увагу, що об'єм двигуна повинен перевищувати заявлені показники.

Ставка податку складає 25000 грн. на рік за один транспортний засіб із зазначеними критеріями.

Фізичні особи, власники транспортних засобів з заявленими показниками, податкову декларацію подавати не повинні. Вони сплачують податок раз на рік на основі податкового повідомлення, яке податкові органи зобов'язані надіслати платнику до 1 липня поточного року.

Юридичні ж особи зобов'язані самостійно розраховувати транспортний податок на автомобілі, що зареєстровані на юридичну особу станом на 1 січня звітного року, та подати податкову декларацію за місцем реєстрації автомобіля до 20 лютого поточного року. При цьому сплата транспортного податку здійснюється щоквартально пропорційними частками шляхом здійснення авансових платежів щоквартально до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом.

Необхідно зазначити, що у разі придбання транспортного засобу на протязі року, декларація подається на протягом місяця з моменту виникнення права власності, а сума податку розраховується пропорційно кількості місяців, що залишились у звітному році, при цьому першим рахується місяць, у якому виникло право власності.

Аналогічні правила поширюються і на підприємства, які відчужують автомобіль. Однак, через те що, податок сплачується авансовим платежем щоквартально, а автомобіль продається, наприклад, у другому місяці кварталу, то сплачений податок не повертається, через те, що законодавством не передбачено повернення сум надмірно сплаченого податку.

Податкова декларація з транспортного податку (набрала чинності з 22.05.2015 р.)

Попередня редакція декларації

Відсутня

Нова редакція

У декларації з транспортного податку відображаються загальні дані платника податків – юридичної особи, найменування, податковий номер, місцезнаходження, вид економічної діяльності, та у колонках 2-7 зазначаються наступні дані: марка та модель транспортного засобу, його номерний знак, рік випуску, дата реєстрації , об'єм циліндрів двигуна та кількість місяців володіння транспортним засобом. У колонці 8 відображається річна сума транспортного податку, яка підлягає сплаті за даними платника. Колонки 9-12 відображають пропорційні щоквартальні суми транспортного податку, які підприємство зобов'язано сплачувати до 30 дня місяця, що наступає за звітним кварталом.

Загальна кількість рядків декларації 13, але вона може збільшуватись або зменшуватись, за потреби, в залежності від кількості зареєстрованих на підприємстві транспортних засобів. У рядках відображається: нарахований податок, усього; у разі, якщо подається уточнююча декларація заповнюються рядки 7-11, а саме: нарахований податок за даними раніше поданих декларацій, нараховано до збільшення податкового зобов'язання, розмір заниження (недоплати), нараховано до зменшення податкового зобов'язання та розмір завищення (переплати) податкового зобов'язання з податку. Також, у рядках 12 та 13 зазначаються, у разі необхідності, сума штрафу та сума пені, відповідно, які нараховуються платником податків самостійно відповідно до Податкового кодексу України.

Позитивні наслідки

Залучення коштів платників податків на фінансування потреб місцевих бюджетів, на розвиток міста.

Зручність сплати податку щоквартально, а не одним значним платежем.

Ризики (недоліки)

невизначеність порядку повернення сум сплачених податкових зобов’язань, зокрема авансових платежів, у разі відчуження транспортного засобу у середені кварталу

2.9. Плата за землю

Наказ Мінфіну України від 10.04.2015 р. № 40 «Про затвердження форми податкової декларації з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки». Набрав чинності 15.05.2015 р.

Коментар: Наказом Мінфіну було затверджено нову форму декларації, яка буде застосовуватися при обчисленні податкових зобов'язань з плати за землю відповідно до положень ПКУ. Наказ стосуватиметься суб'єктів господарювання, які є власниками земельних ділянок або землекористувачами та відповідно до чинного законодавства подають податкову звітність з плати за землю.

Наказ дає змогу контролюючим органам забезпечити виконання норм ПКУ, а також забезпечить умови дотримання вимог Кодексу в частині ведення обліку і складання звітності платниками плати за землю. На інтереси громадян норми цього регуляторного акта не впливатимуть.

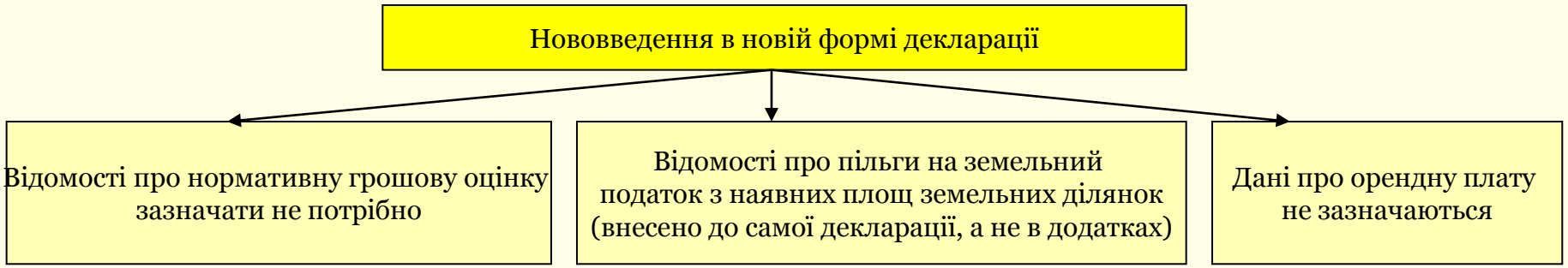

Таким чином, за рахунок скорочення додатків та відомостей, які треба зазначити, заповнення декларації буде зручнішим та більш швидким. А також прийняття нормативного акта надасть можливість платникам подавати відповідному контролюючому органу податкові декларації за затвердженою формою, а контролюючим органам – здійснювати належний контроль за своєчасністю подання податкових декларацій, правильністю обчислення плати за землю.

2. Наказ ДФСУ від 28.05.15 р. № 379 "Узагальнююча податкова консультація щодо застосування пільг із сплати земельного податку, встановлених відповідним рішенням органу місцевого самоврядування"

Коментар: ДФСУ наказом від 28.05.2015 р. № 379 затвердила Узагальнюючу податкову консультацію щодо застосування пільг із сплати земельного податку, встановлених відповідним рішенням органу місцевого самоврядування.

З 1 січня 2015 року плата за землю, яка справляється у формі земельного податку та орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності, належить до місцевих податків, встановлення яких здійснюється органами місцевого самоврядування. Сільські, селищні, міські ради в межах своїх повноважень приймають рішення про встановлення місцевих податків та зборів.

Органам місцевого самоврядування надано повноваження щодо встановлення ставок плати за землю та пільг щодо земельного податку, що сплачується на відповідній території.

Підставами для надання податкових пільг є особливості, що характеризують певну групу платників податків, вид їх діяльності, об'єкт оподаткування або характер та суспільне значення здійснюваних ними витрат. Якщо право на пільгу у платника виникає протягом року, то він звільняється від сплати податку починаючи з місяця, що настає за місяцем, у якому виникло це право. У разі втрати права на пільгу протягом року податок сплачується починаючи з місяця, що настає за місяцем, у якому втрачено це право.

Акти ради, сільського, селищного, міського голови, голови районної в місті ради, виконавчого комітету сільської, селищної, міської, районної у місті (у разі її створення) ради, прийняті в межах наданих їм повноважень, є обов'язковими для виконання всіма розташованими на відповідній території органами виконавчої влади, об'єднаннями громадян, підприємствами, установами.

Таким чином, надання даних повноважень органам місцевого самоврядування свідчить про процес децентралізації податкової системи, що має позитивно відобразитись на соціально-економічному розвитку регіонів за рахунок збільшення надходжень до бюджетів регіону, а також це дозволить встановлювати обґрунтовані пільги в залежності від рівня розвитку регіону, потреб та можливостей його населення.

2.10. Єдиний податок

Лист Міністерства фінансів України від 08.05.2015 р. № 31-11150-15-10/1559 «Щодо розгляду звернення про застосування РРО фізичними-особами-підприємцями (платниками єдиного податку II—III груп)»

Коментар: Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи» від 28.12.2014 № 71-VIII було, зокрема, внесено зміни, відповідно до яких розширено сферу застосування РРО за рахунок запровадження їх обов'язкового використання, платниками єдиного податку II – III груп, крім тих, які здійснюють продаж товарів на ринках та через засоби пересувної мережі. Водночас Міністерство фінансів повідомляє, що ці норми вступлять в силу: з 01.07.2015 – для платників єдиного податку III групи, з 01.01.2016 – для II групи. Окрім того, платники єдиного податку II-III груп, які з 01.01.2015 до 30.06.2015 включно застосовують у власній господарській діяльності зареєстровані, опломбовані та переведені у фіскальний режим роботи РРО, з дати початку застосування таких РРО до 01.01.2017 звільнятимуться від перевірок з питань дотримання порядку застосування РРО.

До позитиву можна віднести те, що суб'єкти господарювання, які застосовують РРО з 01.01.2015 звільнятимуться від перевірок з питань дотримання порядку застосування РРО.

3. ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНЕ ОБОВ'ЯЗКОВЕ СТРАХУВАННЯ

3.1. Єдиний соціальний внесок

Наказ Міністерства фінансів України від 20.04.2015 № 449 «Про затвердження Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування». Набув чинності 29.05. 2015 р.

Основні зміни полягають в такому.

1. Наказом Мінфіну від 20.04.2015 р. № 449 **затверджено нову Інструкцію** про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

2. Визнано таким, що **втратив чинність**, наказ Міністерства доходів і зборів України від 09.09.2013 року № 455, яким було затверджено стару Інструкцію з нарахування і сплати ЄСВ.

3. Уточнено, що платників ЄСВ, які перебувають на обліку у фіскальних органах, розташованих у населених пунктах, де проводиться АТО (визначених переліком КМУ), звільнятимуть від виконання обов'язків (зокрема, щодо нарахування, сплати ЄСВ, подання звітності), а також до них не застосовуватимуть штрафні санкції за невиконання обов'язків платників єдиного внеску. Зазначені звільнення застосовуватимуться за період із 14.04.2014 р. і до закінчення АТО **на підставі заяви,** поданої в довільній формі **не пізніше 30 календарних днів** із дня закінчення АТО**, та сертифіката** торгово-промислової палати.

Таким чином, затвердження нової Інструкції про порядок нарахування і сплати ЄСВ дозволило врахувати зміни, які було внесено до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» в 2015 році. Зокрема, питання застосування понижуючого коефіцієнту та донарахувань єдиного соціального внеску до мінімальної заробітної плати. Але не розкритими залишилися багато нюансів нарахування і сплати ЄСВ, наприклад, питання розрахунку ЄСВ під час нарахування перехідних лікарняних і відпускних, питання врахування зарплати інвалідів під час розрахунку понижуючого коефіцієнта тощо.

4. ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

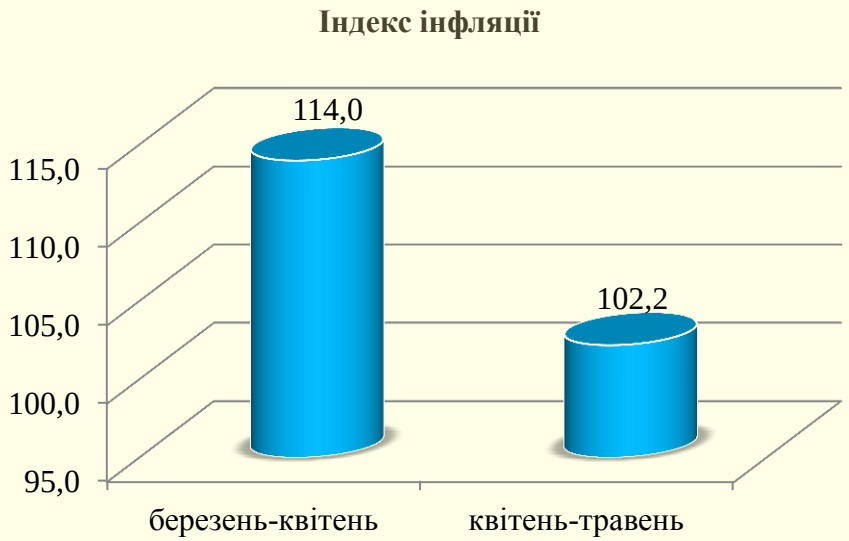

За даними Державної служби статистики України, у травні 2015 р. індекс споживчих цін порівняно із квітнем 2015 р. становив 102,2 %.

Значення індексу інфляції впливає на:

- коригуючі коефіцієнти, які застосовуються до ставок рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин (п. 252.22 ПКУ);
- індексацію нормативної грошової оцінки земель (ст. 289 ПКУ);
- базу оподаткування єдиним податком для платників єдиного податку четвертої групи (п. 292[1].2 ПКУ);
- індексацію ставок акцизного податку, екологічного податку, рентної плати (абз. 9 пункту 4 Розділу XIX).

Моніторинг підготовлено спільною експертно-аналітичною групою Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку Національної Академії Наук України і кафедри оподаткування Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця

під керівництвом заступника директора НДЦ ІПР з наукової роботи доктора економічних наук, професора, Заслуженого економіста України **Ю.Б. Іванова**

за участю:

наукового співробітника НДЦ ІПР НАН України, к.е.н. **С.В. Антоненка**;

в.о. завідувача кафедри оподаткування, к.е.н., доцента **О.Є. Найденка;**

доцента кафедри оподаткування, к.е.н. **А,О. Єніної-Березовської;**

доцента кафедри оподаткування, к.е.н. **О.Г. Зими;**

доцента кафедри оподаткування, к.е.н. **Є.І. Котлярова**;

старшого викладача кафедри оподаткування, к.е.н. **О.С. Віннікової**;

викладача кафедри оподаткування, к.е.н. **О.В. Костяної**;

аспіранта кафедри оподаткування **О.В. Бєлосвета;**

аспіранта кафедри оподаткування **А.О. Сеніної**